

UPRAVA ZA STATISTIKU

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU GODIŠNJEG PLANA ZVANIČNE STATISTIKE ZA 2023. GODINU

Podgorica, februar 2024. godine

SADRŽAJ

UVOD

1. REALIZACIJA GODIŠNJEG PLANA ZVANIČNE STATISTIKE ZA 2023. GODINU	5
Uprava za statistiku	5
Drugi proizvođači zvanične statistike	5
1.1. DEMOGRAFIJA I SOCIJALNE STATISTIKE	6
1.2. EKONOMSKE STATISTIKE	8
1.3. SEKTORSKE STATISTIKE	11
1.4. POSLOVNE STATISTIKE	12
1.5. ŽIVOTNA SREDINA	14
1.6. RAZVOJ I UNAPRIJEĐENJE METADATA SISTEMA I KLASIFIKACIJA	14
1.7. MODERNIZACIJA PRIKUPLJANJA PODATAKA U STATISTIČKE SVRHE	15
1.8. LICENCIRANJE SOFTVERA, MODERNI ALATI I BEKAP	15
1.9. REALIZACIJA AKTIVNOSTI KOJE SE ODOSE NA UNAPRIJEĐENJE METODOLOGIJE UZORKA	15
1.10. RAZVOJ AKTIVNOSTI KOJE SE ODOSE NA UNAPRIJEĐENJE REGISTRA	16
2. OCJENA STANJA	17
2.1. USPOSTAVLJANJE STALNOG DIJALOGA SA KORISNICIMA PODATAKA I RAZVOJ PARTNERSTVA	17
2.2. EDUKACIJA STATISTIČARA	17
2.3. DALJE USAGLAŠAVANJE I INOVIRANJE ZVANIČNE STATISTIKE SA MEĐUNARODNIM STANDARDIMA I PREPORUKAMA	18
2.4. KREIRANJE NOVIH IZVORA PODATAKA ZA PROIZVODNJU ZVANIČNE STATISTIKE	18
2.5. DALJA IMPLEMENTACIJA KODEKSA KVALITETA ZVANIČNE STATISTIKE	18
2.6. RAZVOJ IT INTEGRISANOG SISTEMA ZA PRIKUPLJANJE, OBRADU, OBJAVLJIVANJE I DOKUMENTOVANJE REZULTATA ZVANIČNE STATISTIKE	19
2.7. RAZVOJ DIŠEMINACIJE I KOMUNIKACIJE PODATAKA U SKLADU SA POTREBAMA DIGITALNOG DRUŠTVA	19

PRILOG: Pregled realizovanih statističkih istraživanja shodno Godišnjem planu zvanične statistike za 2023. godinu

UVOD

U skladu sa Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl. list Crne Gore”, br. 18/12 i 47/19), Uprava za statistiku je, u saradnji sa drugim proizvođačima zvanične statistike, pripremila **Izveštaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2023. godinu**. Ovim zakonom je propisano da poslove zvanične statistike vrše proizvođači zvanične statistike, i to: Uprava za statistiku, kao koordinator statističkog sistema, Centralna banka Crne Gore, Ministarstvo finansija i još sedam proizvođača zvanične statistike, određenih Programom zvanične statistike za period 2019 - 2023. godine (“Sl. list Crne Gore”, br. 7/19).

Uprava za statistiku je tokom 2023. godine je, u saradnji sa drugim proizvođačima zvanične statistike, pored aktivnosti na realizaciji Godišnjeg plana zvanične statistike za 2023. godinu, bila usmjerena i na ostvarenje strateških i operativnih ciljeva definisanih Programom zvanične statistike 2019 - 2023. godine i Strategijom razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godine i, time, realizovala obaveze definisane Programom rada Vlade Crne Gore za 2023. godinu i Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2022 - 2023. godine.

Izveštaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2023. godinu sadrži prikaz realizovanih statističkih istraživanja, po statističkim oblastima, definisanih Godišnjim planom zvanične statistike za 2023. godinu („Sl. list Crne Gore”, br. 122/23).

Pri tome, od ukupno dvjesto trinaest (213) planiranih statističkih istraživanja, definisanih Godišnjim planom zvanične statistike za 2023. godinu, realizovano je dvjesto osam (208) ili 98% statističkih istraživanja. Pet (5) statističkih istraživanja je ostalo nerealizovano, a koja su u nadležnosti Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja (2) i Uprave za statistiku (3).

Godišnjim planom statističke aktivnosti su podijeljene po statističkim domenima. U nastavku je dat kratak pregled njihove realizacije.

U oblasti **makroekonomske statistike, nacionalnih računa i cijena** rezultati se odnose na:

- dalju harmonizaciju statistike nacionalnih računa Crne Gore sa standardima Evropske unije i ispunjavanja zahtjeva koji su definisani završnim mjerilima za zatvaranje Poglavlja 18 - Statistika;
- objavljivanje rezultata obračuna godišnjeg Bruto nacionalnog dohotka za 2022. godinu;
- objavljivanje konačnih rezultata obračuna godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda za 2022. godinu po proizvodnoj metodi prema Nace Rev. 2 klasifikaciji djelatnosti i potrošnoj metodi prema potrošnim kategorijama, u tekućim i stalnim cijenama, u skladu sa metodologijom Evropskog sistema nacionalnih računa (u daljem tekstu ESA 2010 metodologijom);
- objavljivanje rezultata obračuna godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda po prihodnoj metodi za period 2006 - 2022. godine;
- proizvodnju godišnjih podataka Bruto domaćeg proizvoda u ulančanim mjerama obima za 2022. godinu;
- objavljivanje konačnih podataka kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda za 2022. godinu, u skladu sa ESA 2010 metodologijom po potrošnoj metodi, kao i preliminarnih podataka za I-III kvartal 2023. godine;
- objavljivanje konačnih podataka kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda za 2022. godinu, u skladu sa ESA 2010 metodologijom po proizvodnoj metodi na nivou A10 sektora djelatnosti, kao i preliminarnih podataka za prva tri kvartala 2023. godine;

- objavljivanje rezultata kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda u prosječnim cijenama 2010. godine, po proizvodnoj i potrošnoj metodi, za vremensku seriju od I kvartala 2022. godine do III kvartala 2023. godine;
- objavljivanje sezonski prilagođenih podataka kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda u tekućim cijenama, po potrošnim kategorijama, od I kvartala 2006. godine do III kvartala 2023. godine;
- proizvodnju godišnjih i kvartalnih podataka Lične potrošnje po COICOP-u i po trajnosti dobara u tekućim i stalnim cijenama i u lančanim mjerama obima;
- proizvodnju godišnjih i kvartalnih podataka Bruto investicija u osnovna sredstva po vrstama osnovnih sredstava u skladu sa ESA 2010 metodologijom i programom za transmisiju podataka;
- kontinuiranu modernizaciju u dijelu slanja podataka EUROSTAT-u, kroz unaprijeđenu platformu SDMX alata preporučenih od strane EUROSTAT-a, čime je obezbijeđeno slanje podataka nacionalnih računa bez upotrebe SDMX konvertora;
- nastavak rada na redovnim aktivnostima visoko usklađenog projekta Pariteta kupovne moći i dalje usklađivanje Harmonizovanog indeksa potrošačkih cijena sa međunarodnim standardima;
- kontinuiran rad na unapređenju statistike spoljnotrgovinske robne razmjene prema karakteristikama preduzeća (TEC) i prema fakturnoj vrijednosti (TIC), predstavlja značajan iskorak u pogledu usklađivanja statistike spoljnotrgovinske robne razmjene sa međunarodnim standardima.

U oblasti statistike **poljoprivrede, ribarstva, poslovnih statistika, životne sredine i šumarstva** rezultati su ostvareni kroz:

- realizaciju redovnih istraživanja, shodno Godišnjem planu zvanične statistike i Kalendaru objavljivanja statističkih podataka za 2023. godinu;
- usklađivanje statistike kratkoročnih indikatora sa EBS Regulativom (EU) 2019/2152;
- kalendarsko i sezonsko prilagođavanje podataka kratkoročnih indikatora;
- rad na poboljšanju kvaliteta istraživanja u skladu sa Kodeksom prakse Evropske statistike (metadata i izvještaji o kvalitetu).

U oblasti **socijalnih statistika i demografije** rezultati su ostvareni kroz:

- izradu i testiranje aplikacije za CAPI metodu prikupljanja podataka za potrebe Ankete o radnoj snazi (ARS);
- realizovan Popis stanovništva, domaćinstava i stanova.

U oblasti implementacije **međunarodne saradnje** postignut je veći nivo metodološke usklađenosti svih istraživanja statističkog sistema Crne Gore sa pravnom tekovinom EU iz oblasti zvanične statistike, a koja dalje služe kao input za obračun makroekonomskih podataka u skladu sa ESA metodologijom. Uprava za statistiku kao glavni koordinator međunarodne statističke saradnje redovno sprovodi aktivnosti međunarodne saradnje i učestvuje na evropskim i međunarodnim sastancima radi postizanja međunarodne upredivosti rezultata zvanične statistike:

- učešće na [64. Svjetskom statističkom kongresu \(World Statistics Congress - WSC\)](#);
- učešće na [71. konferenciji "Evropskih statističara" \(CES\)](#);
- učešće na [54. sjednica Statističke Komisije UN-a u Njujorku](#).

Na nivou statističkog sistema, tokom 2023. godine, zaposleni su učestvovali na 121 obuci, kroz seminare, kurseve i sastanke u organizaciji EUROSTAT, UNECE, Energy Community, FAO, itd.

U oblasti **međunarodnih projekata** rezultati su ostvareni kroz tri aktivnosti:

- obuku statističara kroz edukaciju o međunarodnim metodologijama i standardima;
- unapređenje zvanične statistike kroz implementaciju statističkih projekata u saradnji sa međunarodnim ekspertima kao i
- usavršavanje i unapređenje znanja i vještina kroz studijske posjete i kratkoročne misije međunarodnih eksperata.

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, za realizaciju planiranih aktivnosti, iz opštih prihoda budžeta, bila su opredijeljena sredstva u iznosu od 7.093.660,59 €. Od ovog iznosa realizovano je 46,54% ili 3.301.459,98€, zbog kašnjenja u realizaciji aktivnosti vezanih za Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, koji je prvobitno bio planiran za 30. novembar 2023. godine, a onda odložen za 3. decembar 2023. godine. Ukupno realizovana sredstva u 2023. godini iz IPA sredstava i ostalih donacija iznose 313.882,34€, tako da su ukupno realizovana sredstva iz svih izvora iznosila 3.615.342,32€.

1. REALIZACIJA GODIŠNJEG PLANA ZVANIČNE STATISTIKE ZA 2023. GODINU

U 2023. godini, od ukupno 213 statističkih istraživanja planiranih Godišnjim planom zvanične statistike za 2023. godinu, realizovano je 208. Od 165 planiranih statističkih istraživanja koja su u nadležnosti Uprave za statistiku realizovano je 162, a od ostalih 48, koja su u nadležnosti drugih proizvođača zvanične statistike, realizovao je 46 statističkih istraživanja.

Tabela 1. Prikaz ukupnog broja planiranih, realizovanih i nerealizovanih statističkih istraživanja u 2023. godini

Redni broj	Naziv proizvođača zvanične statistike	Planirana statistička istraživanja	Realizovana statistička istraživanja	Nerealizovana statistička istraživanja
		Broj	Broj	Broj
1.	Uprava za statistiku	165	162	3
2.	Centralna banka Crne Gore	15	15	0
3.	Ministarstvo finansija	5	5	0
4.	Komisija za tržište kapitala	3	3	0
5.	Uprava prihoda i carina	7	7	0
6.	Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	2	2	0
7.	Fond za zdravstveno osiguranje	2	2	0
8.	Institut za javno zdravlje Crne Gore	12	12	0
9.	Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja	2	0	2
	UKUPNO	213	208	5

Izvor: Uprava za statistiku (2023.)

UPRAVA ZA STATISTIKU

Od 165 planiranih statističkih istraživanja u nadležnosti Uprave za statistiku, realizovano je 162 istraživanja, do su ostala tri istraživanja („*Boravišne dozvole - probno*“, „*Statistika o stanovništvu, na bazi administrativnih izvora – probno*“ i „*Probni popis poljoprivrede upotrebom CAPI metode prikupljanja podataka*“) ostala nerealizovana. Pri tome, analizom je utvrđeno da izvor podataka za realizaciju istraživanja „*Boravišne dozvole - probno*“ ne sadrži sve potrebne varijable za proizvodnju rezultata zvanične statistike, zahtjevanih od strane EUROSTAT-a.

Imajući u vidu da je u 2023. godini realizovan Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, istraživanje „*Statistika o stanovništvu, na bazi administrativnih izvora – probno*“ nije realizovano. Takođe, istraživanje „*Probni popis poljoprivrede upotrebom CAPI metode prikupljanja podataka*“ nije realizovano zbog odlaganja perioda sprovođenja Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova.

DRUGI PROIZVOĐAČI ZVANIČNE STATISTIKE

Od ukupno 48 planiranih statističkih istraživanja, koja su u nadležnosti drugih proizvođača zvanične statistike, nijesu dva realizovana, a u nadležnosti su Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja (*Statističko istraživanje o izdvajanjima iz državnog budžeta na istraživanje i razvoj (GBARD statistika)* i *Statističko istraživanje o naučno istraživačkoj djelatnosti - istraživanje i razvoj*). Osnovni razlog nerealizacije navedenih istraživanja su organizacione i kadrovske promjene u Ministarstvu nauke i tehnološkog razvoja.

1.1. DEMOGRAFIJA I SOCIJALNE STATISTIKE

Uspostavljanje proizvodnje podataka za Popis stanovništva, domaćinstava i stanova iz administrativnih izvora

Imajući u vidu da nijesu ispunjeni uslovi za proizvodnju podataka za Popis stanovništva iz administrativnih izvora, a shodno Zakonu o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova ("Službeni list Crne Gore", br. 140/22 od 16.12.2022, 105/23 od 28.11.2023), Uprava za statistiku je, u periodu od 3. do 30. decembra 2023. godine realizovala Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, tradicionalnim metodom.

Rezultat višegodišnjih pripremnih aktivnosti Uprave za statistiku i ostalih nadležnih organa je uspješno sprovedena faza prikupljanja podataka popisa.

Aktivnosti koje su prethodile i doprinjele uspješnoj realizaciji prikupljanja podataka, a koje su realizovane tokom 2023. godine su:

- finalizacija jedinstvene i međunarodno uporedive metodologije popisa, sa jedinstvenim definicijama i karakteristikama jedinica popisa;
- uspješno završeno ažuriranje registra prostornih jedinica za potrebe sprovođenja popisa;
- pripremljen softverski paket za unos i obradu podataka popisa, realizovan sopstvenim kapacitetima Uprave za statistiku;
- uspješno sprovedene sve logističke aktivnosti neophodne za organizaciju popisa od strane uspostavljene organizacione strukture popisa;
- formiranje i koordinacija aktivnostima 25 popisnih komisija sa oko 250 članova formiranih na nivou jedinica lokalnih samouprava sa ciljem direktne organizacije popisa na terenu;
- uspješno sprovedene obuke za više od 3.500 učesnika popisa na tri nivoa;
- izrada više od 20 dodatnih uputstava, aneksa i internih pravilnika koji su doprinijeli uspješnoj realizaciji popisa i implementaciji zahtjeva svih zainteresovanih korisnika.

Aktivnosti Uprave za statistiku koje su realizovane tokom faze terenskog rada, koji je trajao od 3. do 30. decembra su:

- više od 70 državnih instruktora uspješno je koordiniralo akcijom prikupljanja i kontrole podataka popisa sprovedenom od strane oko 500 instruktora i 3.000 popisivača;
- sprovođenje javne kampanje i, u okviru toga, odgovori na oko 50 zahtjeva novinara, kao i učestvovanje i gostovanje u oko 10 emisija na temu popisa;
- učešće predstavnika Uprave za statistiku u radu svih sjednica parlamentarnog Odbora za praćenje primjene Sporazuma o uslovima za održavanje popisa stanovništva, domaćinstava i stanova, kao i praćenje sprovođenja procesa popisa.

U skladu sa članom 33 *Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova* ("Sl. list Crne Gore", br. 140/22 od 16.12.2022, 105/23 od 28.11. 2023.), Uprava za statistiku podnosi Vladi Crne Gore Izvještaj o utrošenim sredstvima obezbijeđenih iz budžeta Crne Gore i o izvršenim poslovima popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2023. godine, najkasnije do 31. marta 2024. godine.

➤ **Jačanje kapaciteta u cilju veće iskorišćenosti već postojećih podataka**

Uprava za statistiku kontinuirano analizira moguće administrativne izvore sa ciljem provjere obuhvata i sagledavanja mogućnosti njihovog korišćenja za proizvodnju zvanične statistike. Posebna pažnja posvećena je registrima u nadležnosti Uprave prihoda i carina, a naročito registru, koji je prepoznat kao mogući izvor statistike zarada.

➤ **Kontinuirano unaprijeđenje metodologija i kvaliteta istraživanja za područja društvenih i demografskih statistika, u skladu sa preporukama EUROSTAT-a**

Krajem 2023. godine, za potrebe istraživanja *Ankete o radnoj snazi (ARS)* razvijena je testna aplikacija za prikupljanje podataka na terenu, korišćenjem CAPI metode, na kojoj će se nastaviti rad u cilju daljeg unapređenja. Promjena novog metoda za prikupljanje podataka će uticati na smanjenje vremena potrebnog za unos i obradu podataka.

Takođe, tokom 2023. godine, za potrebe *Ankete o dohotku i uslovima života (EU-SILC)* nastavljen je razvoj aplikacije za prikupljanje podataka na terenu (CAPI metod – Computer Assisted Personal Interviewing). Kako bi se minimizirale greške u popunjavanju upitnika, nastavljeno je sa razvojem logičkih kontrola koje aplikacija sadrži. Ovo unapređenje omogućava da rezultati *Ankete o dohotku i uslovima života (EU-SILC)* budu dostupni u kraćem vremenskom roku, sa što manje logičko - računskih ispravki. Tako je skraćeno vrijeme objave podataka u n+1 godini sa decembra na oktobar n+1 godine istraživanja. Time će se, kroz vrijeme i dalje skraćivanje rokova za objavu podataka, obezbijediti usklađenost sa novom EU regulativom u pogledu ispunjenja zadatih rokova za objavu podataka, a podaci učiniti pravovremenim za donošenje socijalnih politika.

Kada je u pitanju istraživanje *Socijalna zaštita u Crnoj Gori - ESSPROS*, tokom 2023. godine nastavljene su dalje aktivnosti na harmonizaciji u skladu sa regulativama i zahtjevima EUROSTAT-a. Sve aktivnosti definisane u okviru IPA 2019 višekorisničkog programa su realizovane u skladu sa definisanim rokovima.

Takođe, realizovane su kontinuirane aktivnosti na usaglašavanju nacionalnog i evropskog zakonodavstva, kao i realizaciju redovnih aktivnosti za sprovođenje istraživanja *Upotreba IKT-a u domaćinstvima i od strane pojedinaca* i *Upotreba IKT-a u preduzećima*.

1.2. EKONOMSKE STATISTIKE

Kontinuirana primjena ESA 2010 metodologije

Osnovni cilj statistike nacionalnih računa je izrada indikatora kojima se mjere rezultati ekonomske aktivnosti jedne zemlje, a koji se koriste za makroekonomske analize, kao i realno planiranje i uspješno realizovanje ekonomske politike. Tokom 2023. godine nastavljene su aktivnosti sa ciljem dalje harmonizacije statistike nacionalnih računa Crne Gore sa standardima Evropske unije i ispunjavanja zahtjeva koji su definisani završnim mjerilima za zatvaranje Poglavlja 18 - Statistika i to:

- objavljeni su rezultati obračuna godišnjeg Bruto nacionalnog dohotka za 2022. godinu;
- objavljeni su konačni rezultati obračuna godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda za 2022. godinu, po proizvodnoj i potrošnoj metodi u tekućim i stalnim cijenama, kao i po prihodnoj metodi u tekućim cijenama;
- objavljeni su preliminarni podaci kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda u tekućim, stalnim i prosječnim cijenama 2010. godine za vremensku seriju od I do III kvartala 2023. godine, po proizvodnoj metodi na nivou A10 sektora djelatnosti i potrošnoj metodi na nivou glavnih potrošnih kategorija;
- objavljeni su sezonski prilagođeni podaci kvartalnog BDP-a u tekućim cijenama, po potrošnim kategorijama, od I kvartala 2006. godine do III kvartala 2023. godine;
- u skladu sa ESA 2010 Programom za transmisiju podataka, EUROSTAT-u su dostavljeni podaci Bruto domaćeg proizvoda uz korišćenje SDMX formata bez upotrebe konvertora;
- u kontinuitetu se sprovode aktivnosti na implementaciji metodologije godišnjih nacionalnih računa (ESA 2010 metodologija);
- kroz ekspertsku podršku IPA 2019 višekorisničkog programa radilo se na unaprijeđenju statistike nacionalnih računa:
 - proizvedeni su podaci kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda za vremensku seriju 2006 - 2009. godine, prema proizvodnom pristupu, u tekućim, stalnim i prosječnim cijenama 2010. godine, kao i sezonski prilagođeni podaci. Podaci kvartalnog BDP-a po proizvodnom pristupu raspoloživi su za period 1Q2006 - 3Q2023;
 - proizvedeni su podaci kvartalnih Bruto investicija u osnovna sredstva po tipu sredstava u tekućim, stalnim i prosječnim cijenama, kao i sezonski prilagođenih, za period od 1Q2006 - 4Q2022;
 - proizvedeni su podaci uvoza i izvoza roba i usluga na kvartalnom nivou sezonski prilagođenih tekućih i prosječnih cijena za period od 1Q2006 - 4Q2022;
 - proizvedeni su podaci uvoza i izvoza na godišnjem i kvartalnom nivou po detaljima EU institucija shodno ESA2010 programu transmisije u tekućim i stalnim cijenama za period od 2013 - 2021.godine;
 - proizvedeni su podaci Lične potrošnje domaćinstava na kvartalnom nivou po trajnosti dobara sezonski prilagođenih za period 1Q2006 - 4Q2022;
 - proizvedeni su eksperimentalni podaci o broju zaposlenih prema konceptu nacionalnih računa za 2022. godinu po detaljima i djelatnostima i proširena vremenska serija podataka za period 2006 - 2010. godine;
 - proizvedeni su podaci bruto dodatne vrijednosti u tekućim, stalnim i prosječnim cijenama na nivou oblasti KD 2010 od 2006 - 2022;
 - nastavljen je rad na unapređenju obračuna komponenti bruto dodatne vrijednosti na nivou oblasti KD2010;
 - nastavljen je rad na eksperimentalnom obračunu kvartalnog BDP-a po prihodnom metodu;

- unaprijeđen je obračun bruto dodate vrijednosti preduzetnika za period 2015. - 2021. godine;
- nastavljen je rad na izradi nefinansijskih sektorskih računa i unaprijeđena je klasifikacija institucionalnih jedinica u dijelu definisanja jedinica koje pripadaju sektoru S.15 Neprofitne institucije u službi domaćinstava (NPISH). Na osnovu raspoloživih podataka Ministarstva finansija unaprijeđen je obračun sektora Opšte države S.13 za vremensku seriju 2015 - 2020. godine;
- unaprijeđen je obračun državne potrošnje u stalnim cijenama na kvartalnom i godišnjem nivou za period 2015. - 2021. godine;
- nastavljen je rad na kompilaciji tabela ponude i upotrebe;
- pripremljena je Mapa puta za reviziju godišnjih i kvartalnih podataka nacionalnih računa.

➤ **Formiranje integrisanog sistema za kompilaciju tabela ponude i upotrebe u formi matričnog prikaza proizvodnog procesa ekonomije po proizvodima i djelatnostima**

Uz podršku IPA 2019 višekorisničkog programa nastavljen je rad na daljem razvoju i balansiranju tabela ponude i upotrebe za 2017 i 2018. godinu.

➤ **Dalje unapređenje obračuna kvartalnog BDP-a, uvođenjem novih metoda obračuna praćenih razvojem neophodnih izvora podataka**

U cilju daljeg unapređenja obračuna kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda proizvedeni su podaci kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda za vremensku seriju 2006 - 2009. godine, prema proizvodnom pristupu, u tekućim, stalnim i prosječnim cijenama 2010. godine, kao i sezonski prilagođeni podaci. Podaci kvartalnog BDP-a po proizvodnom pristupu raspoloživi su za period 1Q2006 - 3Q2023. Takođe, nastavljen je rad na eksperimentalnom obračunu kvartalnog BDP-a po prihodnom metodu.

➤ **Jačanje saradnje između institucija koje u djelokrugu svog rada, prikupljaju i objavljuju makroekonomske statistike u primjeni ESA 2010 metodologije**

Aktivnosti koje se tiču implementacije ESA 2010 metodologije u statistici državnih finansija su nastavljene shodno evropskim standardima kvaliteta u proizvodnji zvaničnih statističkih podataka, te su u skladu sa tim izvršene određene organizacione aktivnosti za transfer nadležnosti statistike državnih finansija (GFS/EDP statistike), sa trenutno nadležnog Ministarstva finansija na Upravu za statistiku. Izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, Uprava za statistiku će preuzeti proizvodnju rezultata zvanične statistike u vezi sa GFS/EDP.

➤ **Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike robne razmjene**

U statistici spoljne trgovine robama nastavljen je rad na daljoj harmonizaciji sa međunarodnim standardima. Zahtijevani setovi podataka spoljnotrgovinske robne razmjene na mjesečnom nivou se redovno dostavljaju EUROSTAT-u putem eDAMISA, prema novoj strukturi podataka (DOC MET 400 format).

U cilju dalje harmonizacije sa EU standardima, nastavljen je rad na aktivnostima u vezi daljeg unapređenja statistike spoljnotrgovinske robne razmjene prema karakteristikama preduzeća (TEC) i prema faktornoj vrijednosti (TIC). Svi zahtijevani skupovi podataka statistike spoljnotrgovinske robne razmjene prema karakteristikama preduzeća (tabele B 1-11) su pripremljeni i poslani EUROSTAT-u putem eDAMIS-a, u skladu sa novim formatom za dostavljanje podataka, za referentnu 2021. godinu.

Podaci spoljnotrgovinske robne razmjene prema fakturnoj vrijednosti (TIC), na godišnjem nivou, se takođe redovno dostavljaju EUROSTAT-u.

Unapređenje ovih statistika predstavlja značajan iskorak u pogledu usklađivanja statistike spoljnotrgovinske robne razmjene sa međunarodnim standardima.

➤ **Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike cijena**

U statistici cijena nastavljen je rad na daljem usklađivanju ove statistike sa međunarodnim standardima. Harmonizovani indeks potrošačkih cijena (HICP) i paritet kupovne moći (PPP) su u velikoj mjeri usklađeni sa standardima EU. U posmatranom periodu sve planirane aktivnosti u oblasti Harmonizovanog indeksa potrošačkih cijena (HICP) realizovane su planiranom dinamikom, uz podršku projekta IPA 2019 višekorisničkog programa. Ažurirane su detaljne radne metodologije (HICP/PPP inventory) za oba istraživanja korišćenjem ESS Metadata Handler-a.

U cilju unapređenja indeksa potrošačkih cijena i harmonizovanog indeksa potrošačkih cijena automatizovan je proces obrade podataka i publikovanja istih, što predstavlja značajan napredak procesa proizvodnje statističkih podataka. Takođe, nastavljena je redovna transmisija podataka u zahtijevanom formatu.

U cilju unapređenja indeksa proizvođačkih cijena u toku je testiranje novog softvera za obračun indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda, indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda za izvoz i indeksa cijena industrijskih proizvoda iz uvoza, čime će se automatizovati proces obrade podataka. U okviru istraživanja indeksa cijena industrijskih proizvoda iz uvoza, značajno je proširena lista reprezentativnih proizvoda, shodno podacima spoljnotrgovinske robne razmjene.

Sve aktivnosti visoko usklađenog projekta Pariteta kupovne moći, realizovane su definisanom dinamikom. Takođe, nastavljen je rad na unapređivanju kvaliteta podataka, kroz pripremu redovnog Izvještaja o kvalitetu, kao i kroz pripremu referentnih metapodataka.

1.3. SEKTORSKE STATISTIKE

Strukturalna statistika

U okviru strukturalne statistike, nastavljen je rad na pripremi Popisa poljoprivrede u skladu sa Regulativom (EU) br. 2018/1091. Pripremljen je Nacrt zakona o popisu poljoprivrede koji je u decembru 2023. godine dobio status Predloga.

Radilo se na razvoju aplikacije za prikupljanje podataka u popisu poljoprivrede primjenom CAPI metode.

Statistika stočarstva

Istraživanja iz oblasti statistike stočarstva realizovana su u skladu sa Godišnjim planom zvanične statistike za 2023. godinu.

Godišnja i mjesečna istraživanja u oblasti statistike stočarstva usklađena su sa Regulativom (EC) No.1165/2008 za statistiku stoke i mesa, Direktivom (EC) No. 96/16 i Odlukom (EC) No. 97/80/ za statistiku mlijeka i mliječnih proizvoda i Regulativom (EC) No. 617/2008 za statistiku jaja za piliće i uzgoj pilića. Podaci se na godišnjem nivou dostavljaju EUROSTAT-u putem eDAMIS web portala.

Statistika biljne proizvodnje

Godišnja istraživanja u oblasti statistike biljne proizvodnje usklađena su sa Regulativom (EU) br. 543/2009. Podaci godišnjih istraživanja iz oblasti statistike biljne proizvodnje se na godišnjem nivou dostavljaju EUROSTAT-u putem e-DAMIS web portala.

Statistika ribarstva

U oblasti statistike ribarstva u 2023. godini realizovana su istraživanja definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2023. godinu. Podaci se redovno dostavljaju EUROSTAT-u i FAO-u.

Statistika organske proizvodnje

U oblasti statistike organske proizvodnje u 2023. godini realizovane su sve aktivnosti definisane Godišnjim planom zvanične statistike za 2023. godinu. Konačni podaci statistike organske proizvodnje za 2022. godinu dostavljeni su EUROSTAT-u u junu 2023. godine, putem eDAMIS web portala, kao i Izveštaj o kvalitetu. Podaci su u skladu sa EU Regulativom 834/2007 i EU Regulativom 889/2008, kao i sa ESS Agreement on Organic Production Statistics. Podaci za 2022. godinu su objavljeni na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku.

Početkom 2023. godine završena je validacija vremenske serije za period 2016 - 2021. godine i podaci su objavljeni na sajtu EUROSTAT-a i Uprave za statistiku.

Agroekološka statistika (promet pesticida)

U oblasti agroekološke statistike realizovana su sva istraživanja definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2023. godinu. U oblasti agroekološke statistike (promet pesticida), u decembru 2023. godine EUROSTAT-u su dostavljeni konačni podaci iz Istraživanja o prometu pesticida za 2022. godinu, u skladu sa novim zahtjevima za prenos podataka.

Preliminarni podaci za 2022. godinu objavljeni su u [Statističkom godišnjaku 2023. godine](#). Početkom 2024. godine biće objavljeni konačni podaci, nakon sprovedene validacije EUROSTAT-a, na sajtu EUROSTAT-a i Uprave za statistiku.

Završen je rad na validaciji vremenske serije za period 2017 - 2021. godine i podaci o prometu pesticida dostavljeni su EUROSTAT-u, putem e-DAMIS-a za 2017 - 2021 u skladu sa EU Reg 1185/2009 o statistici pesticida, početkom 2023. godine. Konačni podaci za navedene godine su objavljeni na web stranici EUROSTAT-a i Uprave za statistiku.

- **Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti agromonetarne statistike**

Nastavljena je dalja harmonizacija ekonomskih računa u poljoprivredi u dijelu sistema za obračun prve i druge procjene u poljoprivredi na bazi raspoloživih izvora, u skladu sa EU Regulativom 134/2004.

1.4. POSLOVNE STATISTIKE

- **Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti poslovnih statistika**

Godišnja poslovna statistika koja se odnosi na Strukturalnu poslovnu statistiku (SBS) je realizovana u skladu sa Godišnjim planom zvanične statistike za 2023. godinu.

- **Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti energetike**

Sva istraživanja iz oblasti statistike energetike definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2023. godinu su realizovana. Godišnje statistike energetike, kao i statistika cijena energenata su u potpunosti usklađene sa EU regulativama u oblasti energetske statistike. U energetske bilansima su obuhvaćeni svi relevantni energenti koji se proizvode i troše u Crnoj Gori. Zahtijevani setovi podataka na mjesečnom, polugodišnjem i godišnjem nivou se redovno dostavljaju EUROSTAT-u putem eDAMIS web portala, uz kontinuirani rad na redovnim aktivnostima.

- **Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike saobraćaja**

Sva istraživanja iz oblasti statistike saobraćaja definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2023. godinu su realizovana. Statistika saobraćaja je u potpunosti usklađena sa evropskim zakonodavstvom:

- statistika željezničkog saobraćaja u skladu sa Regulativom (EU) br. 91/2003 i 2018/643;
- statistika vazdušnog saobraćaja u skladu sa Regulativom (EU) br. 437/2003;
- statistika teretnog drumskog saobraćaja u skladu sa Regulativama (EU) br. 1172/98 i 70/2012;
- statistika pomorskog saobraćaja u skladu sa Direktivama (EU) br. 2009/42 i 2012/186;
- statistika bezbjednosti u saobraćaju u skladu sa Odlukom (EU) br. 93/704.

Nastavljen je rad na unaprijeđenju prikupljanja podataka i većem korišćenju administrativnih podataka. Zahtijevani setovi podataka se redovno dostavljaju EUROSTAT-u putem eDAMIS web portala.

- **Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike turizma**

Sva istraživanja iz oblasti statistike turizma definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2023. godinu su realizovana. Statistika turizma je visoko usklađena sa evropskim zakonodavstvom (Regulativom (EU) br. 692/2011 i 1051/2011).

- **Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike kratkoročnih indikatora**

Tokom 2023. godine, u oblasti statistike kratkoročnih indikatora (industrija, građevinarstvo, trgovina na malo, ostale usluge i investicije), nastavljen je rad na harmonizaciji predmetnih statistika sa međunarodnim standardima. Statistika kratkoročnih indikatora je u velikoj mjeri usklađena sa standardima/zahtjevima EU.

U posmatranom periodu, sve planirane aktivnosti u oblasti statistike kratkoročnih indikatora su realizovane definisanom dinamikom, shodno Godišnjem planu statističkih istraživanja i Kalendaru objavljivanja statističkih podataka. Zahtijevani setovi podataka se redovno dostavljaju EUROSTAT-u, u propisanoj formi i prema unaprijed definisanim rokovima.

Uz podršku IPA 2019 višekorisničkog projekta, nastavljen je rad na harmonizaciji kratkoročnih statistika sa Regulativom o evropskim poslovnim statistikama REGULATION (EU) 2019/2152 - EBS.

U oblasti statistike građevinarstva, u cilju razvoja varijabli neophodnih za razvoj novog indikatora CREI, započeta je analiza izvora i raspoloživosti podataka za varijable 150103: Construction starts i 150104: Work completions.

U oblasti statistike trgovine, mjesečne serije podataka varijabli Net turnover (TOVT) za oblasti G, G45 i G46 u statistici trgovine su kalendarski i sezonski prilagođene korištenjem softvera JDemetra+ i prosljeđene EUROSTAT-u u zahtijevanom SDMX formatu, putem eDAMIS web portala.

U oblasti statistike trgovine i usluga, u cilju promjene statističke jedinice posmatranja i prelaska sa preduzeća na KAU, analizirani su podaci dobijeni upitnikom, koji je bio dio istraživanja o poslovanju velikih i srednjih preduzeća. Ovom analizom identifikovani su privredni subjekti koji u svom sastavu imaju KAU u oblastima unutrašnje trgovine i usluga.

U oblasti statistike usluga, održana je ekspertska posjeta, koja je imala za cilj unapređenje dostupnosti indikatora u oblasti statistike cijene u uslugama, odnosno, kreiranje metodologije i modela za obračun indeksa cijena u uslugama u sektorima I „Usluge smještaja i ishrane“ i J „Informisanje i komunikacije“. Podaci za sektor L „Poslovanje nekretninama“ i N „Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti“ za varijable EMPL i WAGE za period od Q1 2021 su prvi put poslani EUROSTAT-u.

U statistici investicija, nastavljen je rad na realizaciji probnog kvartalnog istraživanja o investicijama u osnovna sredstva.

Tokom 2023. godine proizvedeni su novi indikatori zahtijevani EBS Regulativom: Registrations i Bankruptcies. Nakon analize raspoloživosti podataka iz administrativnih izvora za navedene indikatore utvrđen je izvor podataka Uprave prihoda i carina, koja raspolaže podacima na mjesečnom nivou. Dobijeni podaci iz administrativnog izvora su analizirani i obrađeni. Kvartalne serije podataka varijabli Registrations (110101) i Bankruptcies (110102) za period I kvartal 2021. do I kvartal 2023. godine su prosljeđene EUROSTAT-u u zahtijevanom SDMX formatu putem eDAMIS web portala.

U 2023. godini primijenjena je nova BCS forma za transmisiju podataka EUROSTAT-u za sve zahtijevane varijable statistika industrije, građevinarstva, trgovine na malo i usluga.

Nastavljen je rad na poboljšanju kvaliteta istraživanja u skladu sa Kodeksom prakse Evropske statistike (metadata i izvještaji o kvalitetu).

1.5. ŽIVOTNA SREDINA

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u šumarstvu

Istraživanja iz oblasti statistike šumarstva realizovana su u skladu sa Godišnjim planom zvanične statistike za 2023. godinu.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike životne sredine

- **Statistika otpada**

Istraživanja iz oblasti statistike otpada realizovana su u skladu sa Godišnjim planom zvanične statistike za 2023. godinu. Kroz IPA 2019 višekorisnički projekat, uspostavljen je eksperimentalni sistem za praćenje otpada od hrane u Crnoj Gori.

- **Statistika voda**

U oblasti statistike voda realizovana su istraživanja definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2023. godinu. Kroz bilateralnu saradnju sa Slovenijom harmonizovana je statistika voda i po prvi put su poslani podaci EUROSTA-tu putem zajedničkog OECD/EUROSTAT upitnika o unutrašnjim vodama (Join OECD/EUROSTAT questionnaire on inland waters JQ - IW) za period 2020 – 2022.godine.

1.6. RAZVOJ I UNAPRIJEĐENJE METADATA SISTEMA I KLASIFIKACIJA

Tokom 2023. godine, kroz projekat IPA 2019 višekorisničkog programa postignut je napredak, koji se odnosi na unaprijeđenje komponenti sistema metapodatka u sistem zvanične statistike i njegovim usklađivanjem sa okvirom koji važi za Evropski statistički sistem. Uspostavljen je CAWI metod (Computer Asistent Web Interviewing) za prikupljanje podataka od drugih proizvođača zvanične statistike, za potrebe ažuriranja metapodataka.

Elektronski upitnik koji je samostalno razvijen u *Odsjeku za informaciono - komunikacionu tehnologiju* omogućio je drugim proizvođačima zvanične statistike da na pojednostavljen način popunjavaju/ažuriraju metapodatke, a na taj način se povećava i kvalitet metapodataka. Drugi proizvođači zvanične statistike su popunili metapodatke koristeći elektronski upitnik za 2022. godinu. Metapodaci drugih proizvođača zvanične statistike se objavljuju na web stranici Uprave za statistiku i služe kao izvor metapodataka za kreiranje kvalitetnih izvještaja.

Tokom 2023. godine, u oblasti statistika klasifikacija započete su aktivnosti na implementacije revidirane klasifikacije djelatnosti NACE Rev.2.1 i COICOP 2018. Pripremljen je akcioni plan za rad na istim u narednom periodu.

1.7. MODERNIZACIJA PRIKUPLJANJA PODATAKA U STATISTIČKE SVRHE

Tokom 2023. godine nastavljene su aktivnosti na modernizaciji procesa prikupljanja, unaprijeđenju obrade i diseminacije statističkih podataka primjenom modernih informaciono - komunikacionih rješenja.

Krajem 2023. godine, za potrebe istraživanja *Ankete o radnoj snazi (ARS)* razvijena je testna aplikacija za prikupljanje podataka na terenu, korišćenjem CAPI metode, na kojoj će se nastaviti rad u cilju daljeg unaprijeđenja. Promjena novog metoda za prikupljanje podataka će uticati na smanjenje vremena potrebnog za unos i obradu podataka.

Uspostavljen je CAWI metod (Computer Asistent Web Interviewing) za prikupljanje podataka od drugih proizvođača zvanične statistike, za potrebe ažuriranja metapodataka, kao i za prikupljanje podataka za istraživanje o zaradama zaposlenih (RAD-1).

1.8. LICENCIRANJE SOFTVERA, MODERNI ALATI I BEKAP

Tokom 2023. godine unaprijeđena je zaštita informacionog sistema koja se ogleda kroz instalaciju novog hardvera (Cisco FirePower firewall) i nabavku dodatnih modula koji štite od najnovijih bezbjednosnih prijetnji.

Takođe, unaprijeđena je zaštita pristupa informacionom sistemu, unaprijeđenjem VPN servera. Uveden je softver za sprječavanje curenja informacija - DLP. Modernizovan je i povećan kapacitet mail servera i povećana njegova sigurnost.

Završene su aktivnosti na virtuelizaciji servera, instalirani su novi serveri većeg kapaciteta.

Korišćenjem SDMX softverskih alata, povećan je broj setova podataka koji se šalju u SDMX formatu. Takođe, povećan je broj setova podataka za koje se SDMX fajlovi kreiraju korišćenjem SDMX RI alata (SDMX RI alati su implementirani za sve setove podataka nacionalnih računa koji se šalju EUROSTAT-u u SDMX formatu).

1.9. REALIZACIJA AKTIVNOSTI KOJE SE ODOSE NA UNAPRIJEĐENJE METODOLOGIJE UZORKA

Metodološka i organizaciona unaprijeđenja u uzoračkim istraživanjima tokom 2023. godine, pratile su i promjene statističke metodologije uzorka, kroz definisanje standarda i primjenu metoda, koji obezbjeđuje optimalnu alokaciju uzorka.

Sve veći izazov, kada se koriste podaci iz više različitih izvora, predstavlja postizanje konzistentnosti između ciljne populacije, okvira uzorkovanja i procijenjenih indikatora (domaćinstva, stanovništva, preduzeća, gazdinstva i sl.), ali i unapređenje kvaliteta i obuhvatnosti statističkih registara, upotreba podataka iz administrativnih izvora, unapređenje upitnika i metoda prikupljanja podataka, utiču na dobijanje preciznijih rezultata uzoračkih istraživanja.

Implementacijom GSBPM modela nastavljen je proces sistematizacije i automatizacije pojedinih procesa/faza uzorkovanja, kao i priprema i arhiviranje dokumentacije koja se odnosi na uzorak i uzoračke greške (kao dio indikatora kvaliteta).

1.10. RAZVOJ AKTIVNOSTI KOJE SE ODNOSE NA UNAPRIJEĐENJE REGISTRA

Jedna od aktivnosti koja je urađena na polju unaprjeđenja registara jeste uvođenje novih varijabli u Statistički Biznis Registar u skladu sa Uredbom (EU) 2019/2152. Zatim je ažuriran sa podacima dobijenim iz dva sprovedena istraživanja i to *Istraživanja o poslovanju srednjih i velikih preduzeća* i *Istraživanje o poslovanju preduzeća koja imaju jedinice u sastavu*.

Sprovođenje ova dva istraživanja omogućeno je dobijanje podataka za dvije statističke jedinice i to: KAU jedinicu i Grupu preduzeća.

Objavljena su dva saopštenja:

- ✓ [Broj i struktura poslovnih subjekata, u 2022. godini](#) i
- ✓ [Broj i struktura poslovnih subjekata u stranom vlasništvu, u 2022 godini](#).

Podaci i izvještaj o kvalitetu Statističkog Biznis Registra poslani su EUROSTAT-u preko [ESS Metadata Handler](#)-a.

Tokom 2023. godine nastavljen je rad na ažuriranju Registra prostornih jedinica za potrebe Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova. Realizovane su sledeće aktivnosti:

- ✓ kontinuirana saradnja sa jedinicama lokalne samouprave;
- ✓ završen terenski rad na ažuriranju granica statističkih i popisnih krugova u svim jedinicama lokalne samouprave;
- ✓ digitalizovani novi popisni i statistički krugovi u svim jedinicama lokalne samouprave;
- ✓ urađena kontrola grafičkih i alfanumeričkih podataka za sve jedinice lokalne samouprave;
- ✓ urađena je nadogradnja Smart Portala i dodat servis za generisanje i štampu mapa. Definisani format/dizajn mapa, podloge i podaci koji će biti prikazani za potrebe organizacije i sprovođenja popisa;
- ✓ u saradnji sa Upravom za nekretnine importovani grafički i alfanumerički podaci na Smart Portal i urađena kontrola baze i funkcionalnosti instance koja će se koristiti za potrebe popisa;
- ✓ mape i opisi statističkih i popisnih krugova, pripremljeni za štampu za sve jedinice lokalne samouprave.

Statistički registar poljoprivrednih gazdinstava redovno se ažurira podacima iz godišnjih istraživanja iz oblasti statistike poljoprivrede i kvartalno uvezuje sa podacima iz administrativnih izvora (Registar poljoprivrednih gazdinstava Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede).

2. OCJENA STANJA

2.1. Uspostavljanje stalnog dijaloga sa korisnicima podataka i razvoj partnerstva

U skladu sa definisanim aktivnostima Uprave za statistiku u [Programu rada Vlade Crne Gore za 2023. godinu](#), a u cilju uspostavljanja stalnog dijaloga i informisanosti korisnika o radu Uprave za statistiku i drugih proizvođača pripremila, i Vlada Crne Gore usvojila:

- [Izveštaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2022. godinu](#);
- [Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godine sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije razvoja zvanične statistike za 2023. godinu](#);
- [Strategiju razvoja zvanične statistike za period 2024 - 2028. godina, sa dvogodišnjim Akcionim planom](#);
- [Program zvanične statistike za period 2024 - 2028. godina](#);
- [Godišnji plan zvanične statistike za 2024. godinu](#);
- Uredbu o utvrđivanju perioda sprovođenja popisa stanovništva, domaćinstava i stanova i referentnog momenta popisa;
- Odluke o visini i rasporedu sredstava popisnim komisijama za finansiranje popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u 2023. godini.

Tokom 2023. godine održane su tri javne rasprave u saradnji sa Ministarstvom finansija, o nacrtu:

- [Zakona o popisu poljoprivrede 2024. godine](#);
- [Strategije razvoja zvanične statistike 2024 - 2028. godina sa Akcionim planom](#);
- [Programa zvanične statistike 2024 - 2028. godina](#).

U skladu sa izvještajem sa javnih rasprava na nacrt akta nije bilo sugestija, primjedbi i/ili prijedloga.

Takođe, tokom 2023. godine održani su informativno edukativni sastanci sa ciljnim javnostima (medijima; NVO; ambasadama i međunarodnim organizacijama; nacionalnim savjetom u Crnoj Gori; univerzitetima, akademskim i naučno-istraživačkim zajednicama u Crnoj Gori) kako bi se informisali o značaju realizacije Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova, sa ciljem da se ukaže na benefite koje cjelokupno društvo ima od ovog statističkog istraživanja.

2.2. Edukacija statističara

Unapređujući dosadašnju dobru praksu razvoja znanja i vještina zaposlenih u zvaničnom statističkom sistemu, Uprava za statistiku je i tokom 2023. godine aktivno učestvovala na velikom broju sastanaka, kurseva i obuka koje su imale za cilj razvoj statističara, kao stručnog i profesionalnog kadra, kao i stvaranje nove generacije statističara.

Na nivou statističkog sistema, tokom 2023. godine, zaposleni su učestvovali na 121 obuci, kroz seminare, kurse i sastanke u organizaciji EUROSTAT, UNECE, Energy Community, FAO, itd.

Kao primjer dobre prakse, ukazujemo na realizaciju stručne prakse EMOS studenta sa Fakulteta za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis, Univerziteta Donja Gorica. Šest studenata je obavljalo stručnu praksu u Upravi za statistiku u oblasti demografije, statističkog uzorka, diseminacije, turizma i IT.

2.3. Dalje usaglašavanje i inoviranje zvanične statistike sa međunarodnim standardima i preporukama

Postignut je veći nivo metodološke usklađenosti svih istraživanja statističkog sistema Crne Gore sa pravnom tekovinom EU iz oblasti zvanične statistike, a koja dalje služe kao input za obračun makroekonomskih podataka u skladu sa ESA metodologijom.

EUROSTAT prati usklađenost statističkih sistema u zemljama proširenja s pravnom tekovinom EU u statistici. Praćenje usklađenosti sprovodi se jednom godišnje u saradnji s nacionalnim statističkim institutima (NSI). Statistički Kompendijum i SMIS + (statistički informacijski sistem za upravljanje) su dva važna alata koji se koriste u procesu praćenja usklađenosti. Takođe, napredak u oblasti zvanične statistike prati se kroz Izvještaje o napretku na godišnjem nivou. Prema Izvještaju o napretku kada je u pitanju Poglavlje 18. Statistika, postignut je ograničeni napredak i srednja ocjena kada je u pitanju spremnost za članstvo.

Dostignut je visok nivo kvaliteta u skladu sa principima Kodeksa prakse evropske statistike, a koji su u skladu sa principima zvanične statistike. Realizovana je većina preporuka definisanih misijom procjene sa rokom 2023. godina.

Nastavljena je bilateralna saradnja sa zemljama članicama u procesu daljeg usaglašavanja zvanične statistike sa EU standardima. Takođe, nastavljena je saradnja sa međunarodnim institucijama u pravcu modernizacije statističkog sistema, obezbjeđivanjem neophodnih IT transformacija, koje će unaprijediti blagovremenost, dostupnost i kvalitet statističkih podataka.

2.4. Kreiranje novih izvora podataka za proizvodnju zvanične statistike

Uprava za statistiku u kontinuitetu radi na ispitivanju mogućnosti za korišćenje novih izvora podataka u statističke svrhe, tako je i tokom 2023. godine nastavljen rad iz 2022. godine kroz testiranje mogućnosti korišćenja podataka sa web sajta. Koristeći metod "Web scraping", pomoću programskog jezika Python, "skrapovani" su podaci sa sajta maloprodajnog lanca tehničkih proizvoda u Crnoj Gori.

Podaci sa web sajta su eksportovani u excel formatu i kao takvi se koriste za dalje analize. Nestruktuirani podaci sa web sajta prevedeni su u struktuirane podatke tj. dati su u tabelarnom obliku. Tokom 2023. godine analizirani su podaci prikupljeni na ovaj način, a radilo se i na sagledavanju mogućnosti za automatsko šifriranje korišćenjem naprednih tehnologija.

Nastavljeno je i testiranje korišćenje administrativnih izvora podataka (poreske uprave) za obračun prosečnih zarada.

2.5. Dalja implementacija Kodeksa kvaliteta zvanične statistike

Uprava za statistiku je i tokom 2023. godine nastavila sa procesom unapređivanja kvaliteta u svim statističkim aktivnostima. Shodno tome, aktivnosti koje su realizovane tokom 2023. godine su:

- usvojeni [Kriterijumi za definisanje „zvanične statistike“ i „drugih proizvođača zvanične statistike“](#) sa ciljem da se utvrdi koji organ proizvodi „zvaničnu statistiku“ i koji ima mogućnost da se kvalifikuje kao drugi proizvođač zvanične statistike. Takođe, Uprava za statistiku je ustanovila i mehanizam, koji prati sistematičnu usklađenost drugih proizvođača zvanične statistike na bazi definicije „zvanične statistike“, koja služi kao vidljiva oznaka statističkog kvaliteta, a kojom se potvrđuje usklađenost sa Kodeksom prakse evropske statistike;

- u cilju uvođenja i primjene Generičkog modela statističkog poslovnog procesa (GSBPM) koji služi za opisivanje i dokumentovanje svakog istraživanja na standardizovani način Uprava za statistiku je pripremila IT aplikaciju GSBPM;
- u skladu sa Planom i Programom za samoprocjenu za 2023. godinu realizovana je samoprocjena šest statističkih istraživanja, sa ciljem da se obezbijedi sistematizovani mehanizam kontinuiranog unapređenja statističke proizvodnje;
- ostvaren je napredak u pripremi *Izveštaja o kvalitetu*, prilikom izračunavanja indikatora kvaliteta u skladu sa [ESS Priručnikom za izvještaje o kvalitetu i metapodacima](#). Takođe, pripremljen je novi dizajn i format izvještaja. Sadržaj nacionalnih izvještaja o kvalitetu je u skladu sa strukturom SIMS 2.0 i preporukama iz ESS Priručnika za kvalitet i izveštaje o metapodacima.

2.6. Razvoj IT integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike

Razvoj i unaprijeđenje procesa prikupljanja podataka statističkih istraživanja nastavljen je i tokom 2023. godine kroz: razvijen elektronski upitnik za prikupljanje metapodataka od drugih proizvođača zvanične statistike i razvijen elektronski upitnik za potrebe statistike zarada.

Povećan je i broj istraživanja na kojem je primijenjen IT integrisani sistem za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistika.

2.7. Razvoj diseminacije i komunikacije podataka u skladu sa potrebama digitalnog društva

U 2023. godini Uprava za statistiku je nastavila rad na promociji i modernizaciji zvanične statistike. U tom cilju Uprava za statistiku je putem zvanične web stranice i društvenih mreža (Twitter, LinkedIn i Instagram) objavila rezultate zvanične statistike kroz:

- 168 statističkih saopštenja (u mjesečnoj, kvartalnoj i godišnjoj dinamici);
- 4 publikacije (online i štampane);
- oko 80 objava na društvenim mrežama i 2 videa;
- 500 zahtjeva za podacima po statističkim oblastima (upućena na zvaničnu mejl adresu Uprave za statistiku);
- 151 zahtjev od strane medijskih kuća, što je značajan porast u odnosu na prethodnu godinu, kao rezultat sprovođenja aktivnosti Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova za 2023. godinu;
- redizajnirana publikacija [Mjesečni statistički pregled](#);
- održanu konferenciju za medije na kojoj su predstavljeni rezultati obračuna "[Indeksa rodne ravnopravnosti za Crnu Goru za 2023. godinu](#)".

Tabela 2. Pregled zahtjeva od korisnika na zvaničnoj adresi Uprave za statistiku

STATISTIČKA OBLAST	BROJ ZAHTJEVA¹	MEDIJI²
Biznis registar	23	0
Cijene	70	2
Demografija i popis stanovništva	59	116
Kratkoročni indikatori	49	3
Nacionalni računi	22	0
Poljoprivreda	11	1
Spoljna trgovina	114	5
Statistika obrazovanja, istraživanja i razvoja, kulture, pravosuđa i uprave	10	2
Statistika tržišta rada, uslova života, socijalne usluge i potrošnje domaćinstava	90	15
Turizam	40	0
Upotreba IT	7	0
Životna sredina	5	3
Ostalo	0	4
UKUPNO	500	151

Prateći praksu obilježavanja [Evropskog dana statistike, 20. oktobra 2023. godine](#), Uprava za statistiku se pridružila Evropskoj statističkoj zajednici i ukazala na značaj zvanične statistike i njene uloge u savremenom društvu kroz pripremljeni infografik objavljen na [web stranici Evropskog statističkog sistema](#), Uprave za statistiku i društvenim mrežama. U 2023. godini organizovana je i edukacija zaposlenih Uprave za statistiku na temu komunikacija kroz tri aktivnosti:

- trening javnog nastupa (cilj aktivnosti je bio upoznavanje učesnika treninga sa pripremom ključnih poruka za javni nastup, tehnikama premošćavanja nezgodnih pitanja, kao i sa standardima oblačenja i poslovnog ponašanja u samom studiju);
- krizna komunikacija (cilj aktivnosti je bio da osposobi učesnike da prepoznaju kriznu situaciju i adekvatno na nju reaguju, kao i da definišu sistem komuniciranja tokom krize);
- odnosi sa medijima i društvene mreže (cilj aktivnosti je bio da osposobi učesnike da izgrade i sprovedu efikasnu komunikaciju sa medijima, prije svega tradicionalnim mainstream medijima, kao i predstavljanje tehnika za uspješno kreiranje i upravljanje korporativnim naložima na mrežama i pripremi sadržaja koji će privući pažnju pratilaca, ali i kako reagovati i uspješno savladati krizu na mrežama).

S obzirom na to da je u 2023. godini realizovan Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, za ovo statističko istraživanje realizovano je najveći broj aktivnosti iz oblasti diseminacije i komunikacije:

- definisan je poseban baner [Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u 2023. godini](#) na web sajtu na kojem su objavljeni metodološki i prateći materijali i saopštenja;
- organizovana je konferencija za medije povodom početka Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2023. godine;
- organizovana je PR kampanja u elektronskim medijima, na portalima i društvenim mrežama (baneri, saopštenja, gostovanja predstavnika Uprave za statistiku u medijima, spotovi itd.), outdoor oglašavanje - bilbordi.

Shodno članu 33 Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova ("Sl. list Crne Gore", br. 140/22 od 16.12.2022, 105/23 od 28.11.2023) Uprava za statistiku je u obavezi da pripremi sveobuhvatni izvještaj za Vladu Crne Gore o izvršenim poslovima popisa u 2023. godini koji će sadržati detaljnije informacije o aktivnostima koji se odnose na popis.

¹ contact@monstat.org

² mediji@monstat.org

PRILOG: Pregled realizovanih statističkih istraživanja shodno Godišnjem planu zvanične statistike za 2023. godinu

Naziv statističke oblasti/proizvođača zvanične statistike/ statističkog istraživanja
1.1 Stanovništvo
Uprava za statistiku
1. Statistika sticanja i gubitka državljanstva - probno
2. Osnovni demografski pokazatelji
3. Popis stanovništva, domaćinstava i stanova
4. Procjena stanovništva
5. Statistika azila
6. Statistika međunarodnih migracija - probno
7. Statistika nelegalnih migracija
8. Statistika razvedenih brakova
9. Statistika sklopljenih brakova
10. Statistika umrlih
11. Statistika unutrašnjih migracija
12. Statistika živorođenih
1.2. Tržište rada
Uprava za statistiku
13. Anketa o radnoj snazi (ARS)
14. Statističko istraživanje o osiguranicima - zaposleni po djelatnostima i opštinama
15. Statističko istraživanje o strukturi zarada
16. Statističko istraživanje o zaradama iz administrativnih izvora - probno
17. Statističko istraživanje o zaradama zaposlenih
1.3. Obrazovanje i doživotno učenje
Uprava za statistiku
18. Statističko istraživanje za diplomirane studente (osnovne studije)
19. Statističko istraživanje domova učenika i studentskih domova
20. Statističko istraživanje o akademskom, stručnom osoblju i strukturi visokoškolskih organizacija
21. Statističko istraživanje za doktore nauka
22. Statističko istraživanje za predškolsko vaspitanje i obrazovanje
23. Statističko istraživanje za specijaliste i magistre
24. Statističko istraživanje za upis studenata (osnovne studije)
25. Statistika osnovnog obrazovanja
26. Statistika osnovnog obrazovanja za odrasle
27. Statistika srednjeg obrazovanja
28. Upis na postdiplomske i doktorske studije
1.4. Zdravlje
Fond za zdravstveno osiguranje
29. Izvještaj o osiguranim licima po međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju
30. Izvještaj o приходima i izdacima Fonda za zdravstveno osiguranje
Institut za javno zdravlje Crne Gore
31. Istraživanje o povredama na radu
32. Istraživanje o uzrocima smrti
33. Izvještaj o bezbjednosti namirnica i o zdravstvenoj ispravnosti predmeta opšte upotrebe
34. Izvještaj o higijenskoj ispravnosti vode za piće
35. Izvještaj o izvršenim obaveznim imunizacijama protiv zaraznih bolesti
36. Izvještaj o kadrovima u zdravstvu
37. Izvještaj o liječenim pacijentima u ustanovama bolničke zdravstvene zaštite

38. Izvještaj o organizaciji i radu bolnica
39. Izvještaj o porođajima
40. Izvještaj o prekidima trudnoće
41. Izvještaj o prijavljenim slučajevima i epidemijama zaraznih bolesti
42. Izvještaj o radu i utvrđenim bolestima i stanjima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti
1.5. Prihodi i potrošnja
Uprava za statistiku
43. Anketa o dohotku i uslovima života (EU-SILC)
44. Minimalna potrošačka korpa
1.6. Socijalna zaštita
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja
45. Godišnji izvještaj o korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja
46. Izvještaj o korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja
Uprava za statistiku
47. Korisnici materijalnih davanja socijalne i dječije zaštite
48. Korisnici usluga smještaja u ustanovama socijalne i dječije zaštite
49. Socijalna zaštita u Crnoj Gori
1.7. Pravosuđe i kriminalitet
Uprava za statistiku
50. Indikatori kriminaliteta
51. Statističko istraživanje o maloljetnim licima prema kojima je krivični postupak pred vijećem pravosnažno završen
52. Statističko istraživanje o maloljetnim licima protiv kojih je postupak po krivičnoj prijavi i pripremni postupak završen
53. Statističko istraživanje o punoljetnim licima protiv kojih je krivični postupak pravosnažno završen
54. Statističko istraživanje o punoljetnim licima protiv kojih je postupak po krivičnoj prijavi i prethodni postupak završen
1.8. Kultura
Uprava za statistiku
55. Biblioteke
56. Statističko istraživanje o bioskopima
57. Statističko istraživanje o pozorištima
58. Statistika elektronskih medija
2.1. Makroekonomija
Uprava prihoda i carina
59. Pregled naplate carinskih prihoda
Uprava za statistiku
60. Formiranje elemenata potrebnih za obračun BDP-a po potrošnoj metodi: bruto investicije u osnovna sredstva
61. Formiranje elemenata potrebnih za obračun BDP-a po potrošnoj metodi: lična potrošnja domaćinstava
62. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda po prihodnoj metodi - probno
63. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti djelatnosti: Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo po KD 2010
64. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti domaćinstava
65. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti državnih jedinica
66. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti finansijskih jedinica
67. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti nefinansijskih jedinica
68. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti preduzetnika
69. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun finansijskih usluga indirektno mjerjenih
70. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun potrošnje državnih jedinica
71. Formiranje elemenata potrebnih za obračun kvartalnog Bruto domaćeg

proizvoda po potrošnoj metodi
72. Formiranje elemenata potrebnih za obračun kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda po proizvodnoj metodi
73. Formiranje elemenata potrebnih za procjenu neobuhvaćene ekonomije kao sastavnog elementa Bruto domaćeg proizvoda - probno
74. Formiranje integrisanog sistema za kompilaciju tabela ponude i upotrebe – probno
75. Formiranje okvira i elemenata potrebnih za izradu nefinansijskih sektorskih računa - probno
76. Obračun godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda Crne Gore primjenom potrošne metode
77. Obračun godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda Crne Gore primjenom proizvodne metode
78. Obračun godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda po prihodnoj metodi - probno
79. Obračun godišnjeg Bruto nacionalnog dohotka
80. Obračun kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda Crne Gore primjenom potrošne metode
81. Obračun kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda Crne Gore primjenom proizvodne metode
82. Praćenje kvartalnih indikatora za potrebe obračuna kvartalnog BDP - a
2.2. Statistika državnih finansija, monetarna i finansijska statistika
Centralna banka Crne Gore
83. Indikatori finansijske stabilnosti
84. Statistika kamatnih stopa
85. Statistika monetarnih finansijskih institucija
86. Statistika ostalih finansijskih institucija - društva za otkup potraživanja
87. Statistika ostalih finansijskih institucija - faktoring društava
88. Statistika ostalih finansijskih institucija - lizing društava
89. Statistika ostalih finansijskih institucija - mikrokreditnih finansijskih institucija
Komisija za tržište kapitala
90. Analiza finansijskih instrumenata
91. Analiza kolektivnih investicionih šema
92. Berzansko poslovanje
Ministarstvo finansija
93. Analiza konsolidovane javne potrošnje
94. Izvještaj o državnom dugu
95. Izvještaj o javnom dugu
96. Podaci o primicima, izdacima države i lokalne samouprave
97. Podaci o primicima, izdacima države mjesečno
Uprava prihoda i carina
98. Finansijski izvještaji preduzeća (Bilans stanja, Bilans uspjeha i Statistički aneks)
99. Finansijski izvještaji preduzetnika (Bilans stanja i Bilans uspjeha)
100. Godišnja prijava poreza na dohodak fizičkih lica
101. Mjesečna prijava za obračun poreza na dodatu vrijednost
102. Prijava poreza na dobit pravnih lica
103. Registracioni podaci o pravnim i fizičkim licima - poreskim obveznicima
2.3. Poslovne statistike
Uprava za statistiku
104. Cijene stanova u novogradnji
105. Građevinska aktivnost
106. Građevinske dozvole i prijave radova
107. Građevinski radovi
108. Indeks cijena industrijskih proizvoda iz uvoza
109. Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda
110. Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda za izvoz
111. Indeks proizvodnje i prometa u industriji

112. Indeks prometa u trgovini na malo
113. Indeks prometa u uslugama
114. Industrijska proizvodnja (PRODCOM)
115. Investicije u osnovna sredstva
116. Investicije u osnovna sredstva (kvartalno) - probno
117. Istraživanje o poslovanju velikih i srednjih preduzeća
118. Istraživanje o preduzećima koja imaju jedinice u sastavu
119. Porušene zgrade sa stanovima
120. Potrošnja građevinskog i pogonskog materijala
121. Promet u trgovini na veliko
122. Strukturno istraživanje o poslovanju preduzeća
2.4. Spoljna trgovina roba - usluga i bilans plaćanja
Centralna banka Crne Gore
123. Istraživanje o kreditnim poslovima rezidenata sa inostranstvom
124. Istraživanje o međunarodnim transakcijama povezanim sa građevinskim uslugama - probno
125. Istraživanje o poslovima direktnih ulaganja sa inostranstvom (godišnje)
126. Istraživanje o poslovima direktnih ulaganja sa inostranstvom (kvartalno)
127. Istraživanje o trgovinskim kreditima i avansima - probno
128. Međunarodna investiciona pozicija (IIP)
129. Platni bilans Crne Gore
130. Spoljni dug Crne Gore
Uprava za statistiku
131. Indeksi jediničnih vrijednosti izvoza i uvoza roba
132. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore
133. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore prema karakteristikama preduzeća (TEC)
134. Statistika stranih filijala (spoljna) - probno
135. Statistika stranih filijala (unutrašnja)
2.5. Cijene
Uprava za statistiku
136. Bruto domaći proizvod i stvarna individualna potrošnja po stanovniku, prema standardu kupovne moći
137. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Pariteta kupovne moći: istraživanje "Građevinarstvo"
138. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Pariteta kupovne moći: istraživanje "Mašine i oprema"
139. Formiranje elemenata potrebnih za obračun Pariteta kupovne moći: istraživanje "Petrošna dobra"
140. Harmonizovani indeks potrošačkih cijena
141. Harmonizovani indeks potrošačkih cijena u administrativnim cijenama
142. Indeks potrošačkih cijena
3.1. Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo
Uprava za statistiku
143. Agromonetarna statistika - Cijene poljoprivrednih proizvoda, repro materijala, sredstava za rad i usluga izvršenih za poljoprivredu - probno
144. Agromonetarna statistika - Cijene zemljišta i zemljišne rente - probno
145. Agromonetarna statistika - Otkup poljoprivrednih proizvoda od individualnih proizvođača
146. Agromonetarna statistika - Poljoprivredni računi - probno
147. Agromonetarna statistika - Prodaja poljoprivrednih proizvoda iz sopstvene proizvodnje poljoprivrednih preduzeća i zemljoradničkih zadruga
148. Agromonetarna statistika - Rashodi i poljoprivredna proizvodnja gazdinstva – probno
149. Anкета o broju stoke
150. Istraživanje o površini, proizvodnji šumskih sortimenata, sječi, štetama, zaštiti i infrastrukturi u državnim i privatnim šumama
151. Klanje stoke i živine u klanicama

152. Klanje stoke i živine u klanicama (administrativni izvor) - probno
153. Morski ribolov
154. Ostvareni prinosi kasnih usjeva, voća i grožđa
155. Ostvareni prinosi ranih usjeva
156. Površine i zasadi na kraju prolječne sjetve
157. Proizvodnja šumskih sortimenata u državnim šumama
158. Promet pesticida
159. Računi u šumarstvu - probno
160. Radna snaga, potrošnja energenata i mehanizacija u šumarstvu - probno
161. Ribari i ribolovna sredstva u morskom ribarstvu
162. Ribarstvo na rijekama i jezerima
163. Statistika organske proizvodnje
164. Ulaz sirovog mlijeka (kravlje mlijeko) i dobijeni mliječni proizvodi
165. Uzgoj ribe i školjaka u marikulturi
166. Uzgoj ribe u ribnjacima - akvakultura
167. Veterinarstvo
3.2. Energetika
Uprava za statistiku
168. Bilans drvnih goriva
169. Bilans električne energije
170. Bilans naftnih derivata
171. Bilans uglja
172. Kompleksni energetski bilans
173. Kratkoročna statistika naftnih derivata i cijene električne energije u domaćinstvima i industriji - probno
3.3. Saobraćaj
Uprava za statistiku
174. Aerodromska infrastruktura i promet na aerodromima
175. Dolasci i odlasci brodova u lukama
176. Infrastruktura i promet u vazdušnom saobraćaju
177. Infrastruktura u pomorskom prevozu
178. Ostali kopneni prevoz putnika
179. Poštanska i telekomunikaciona mreža
180. Poštanske i telekomunikacione usluge
181. Pretovar u lukama
182. Prevoz putnika i robe u pomorskom saobraćaju
183. Prevoz putnika i robe u željezničkom saobraćaju
184. Promet putnika i robe na aerodromima po parovima aerodroma
185. Putevi i mostovi
186. Registrovana drumska motorna i priključna vozila
187. Saobraćajne nezgode
188. Teretni drumski saobraćaj
189. Trgovačka mornarica
190. Vazdušni saobraćaj
191. Željeznička infrastruktura
3.4. Turizam
Uprava za statistiku
192. Dolasci i noćenja turista u kolektivnom smještaju
193. Kružna putovanja stranih brodova

194. Nautički turizam
Uprava za statistiku i lokalne turističke organizacije (LTO)
195. Dolasci i noćenja turista u individualnom smještaju
196. Dolasci i noćenja turista, ukupno
3.5. Nauka, tehnologija i inovacije
Uprava za statistiku
197. Inovativne aktivnosti preduzeća
198. Istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u domaćinstvima i od strane pojedinaca
199. Istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u preduzećima
4.1. Statistika životne sredine
Uprava za statistiku
200. Istraživanje o stvorenom otpadu od hrane - probno
201. Komunalni otpad
202. Korišćenje i zaštita voda od zagađivanja iz industrije
203. Navodnjavanje
204. Računi u životnoj sredini - probno
205. Sakupljanje i obrada otpada
206. Stvoreni otpad
4.3. Indikatori održivog razvoja
Uprava za statistiku
207. Indikatori održivog razvoja sa EU liste
208. Indikatori održivog razvoja sa UN liste

Uprava za statistiku
IV Proleterske br. 2
81000 Podgorica
Tel: +381 (0)20 241 206
Fax: +381 (0)20 241 270
e-mail: contact@monstat.org
web site: www.monstat.org